

เวียนว่าย

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ภพ ภูมิ ชาตีกำเนิด วัฏสงสาร”

กราบนมัสการหลวงพ่อกี่เคารพอย่างสูง กระผมขอเรียนถามเรื่องคำถามธรรมดา แต่คำถามนี้ผมลงใจเฉพาะคำตอบของหลวงพ่อก่อนหน้านี้ สุดแต่หลวงพ่อกจะเมตตาครับ

ตอบ : นี่เขาเกริ่นไง ฉะนั้น ถ้าสุดแต่จะเมตตา เขาถามเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เรื่องคนเกิดแล้วระลึกชาติได้ แล้วคนเกิดแล้วระลึกชาติได้แล้วมันจะมีปัญหาไหม ปัญหาที่เกิดขึ้นที่ปัญหาที่เกิดขึ้นมันมีความสงสัยกันระหว่างที่ว่า เด็กคนนี้ไปชี้ว่าเขาเคยเกิดภพชาติหนึ่ง เป็นบ้าน บ้านหนึ่ง แล้วปัจจุบันนี้เกิดกับพ่อแม่ปัจจุบัน ถ้าเกิดกับพ่อแม่ปัจจุบันตอนนี้เป็นเด็กคนนี้อายุ ๕ ขวบ แต่ตอนที่ตายที่แล้วอายุ ๑๗ นั้นอายุ ๑๗ มาเกิดใหม่ พ่อมาเกิดใหม่ตอนนี้อายุ ๕ ขวบ ระหว่างพ่อแม่ปัจจุบันนี้มีความทุกข์มาก มีความทุกข์มากกลัวว่าลูกมันจะไปอยู่กับพ่อแม่เดิม เขามีความทุกข์ของเขา ใ้พ่อแม่เดิมกับพ่อแม่ใหม่เขาจะคิดว่าเป็นลูกของเขา?

ฉะนั้น ในความวินิจฉัยของเรา ในความวินิจฉัยของเราต้องยึดปัจจุบัน ถ้ายึดปัจจุบัน ในปัจจุบันนี้ พ่อแม่ที่ปัจจุบันนี้เป็นพ่อแม่ที่แท้จริง พ่อแม่จากอดีตชาติที่เด็กคนนี้จะระลึกได้นั้นมันเป็นอดีต ถ้ามันเป็นอดีตสิ่งนั้นมันเป็นอดีตไป

นี่พูดถึงว่า ถ้าเป็นความเชื่อ เป็นความเชื่อในพระพุทธ-ศาสนาเชื่อเรื่องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เชื่อว่าการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาเกิดไม่จบไม่สิ้น ถ้าไม่จบไม่สิ้นถ้าเราเชื่ออย่างนี้ เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมเพราะจิตของเรา เวลาเราตายไปแล้ว เราจะไปเกิดเป็นสิ่งที่ใดก็แล้วแต่ มันจะไปเกิด

เพราะจิตนี้มันไม่เคยตาย ชาติรู้ความรู้สึกมันไม่เคยตาย มันจะทุกข์ มันจะร้อน มันจะดิขนาดไหน มันก็ไม่เคยตาย

แต่! แต่ถ้าจิตดวงนี้มันมีสติมีปัญญาของมัน มันสร้างคุณงามความดีของมัน ใ้คุณงามความดีกรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ใ้กรรมจำแนกสัตว์เพราะกรรมดีกรรมชั่วมันจำแนกสัตว์ ถ้าจำแนกสัตว์มันจะเกิดสูงเกิดต่ำ เกิด เพราะอันนี้เกิดเพราะกรรม แต่คนเรามันมีจิตวิญญาณไง ถ้าจิตวิญญาณเขียนว่าตายเกิดในวัฏฏะ ฉะนั้น สิ่งที่เขาเคยเกิดเป็นพ่อแม่เดิมๆ เวลาตายไปแล้วเขามาเกิดใหม่เป็นพ่อแม่ปัจจุบัน ถ้าพ่อแม่ปัจจุบัน เราให้ยึดหลักนี้ เพราะหลักนี้มันมีกฎหมายรองรับไง หลักนี้มีกฎหมายรองรับเพราะว่ามันมีใบเกิด มันมีทุกอย่างพร้อม ให้เกิดในปัจจุบันนี้

แต่เรื่องอดีตชาติ เรื่องความที่เขาระลึกได้ อันนั้นมันเป็นอีกซิเด็นต์ไป ทุกดวงใจทุกจิตจิตที่เขียนว่าตายเกิดในวัฏฏะมันมีที่ไปที่ไปทั้งหมด ที่เราเกิดกันอยู่นี้มันต้องมีที่ไปที่ไป เราถึงมาเกิดอยู่นี่ไง แล้วเวลาเราตายไปๆ มันเป็นผลของเรา มันเป็นปัจจัยตั้งเฉพาะจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นไปตามเวรตามกรรมของจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นไปตามเวรตามกรรมของจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นได้สร้างบุญกุศลมาไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาก็ไปเป็น เขาเป็น เพราะเขารู้ของเขา

ความลับไม่มีในโลก เขาเป็นของเขาแต่เราไม่รู้ ระหว่างที่จิตดวงอื่นเราไม่รู้ แต่เรารู้จิตของเรา ถ้าเรารู้จิตของเรา เห็นไหม ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเขาบอกว่ามันจะมีปัญหาอะไรของเขา อันนี้เราให้ยึดถือที่ปัจจุบันนี้ ให้ยึดถือที่ปัจจุบัน แล้วสิ่งที่ปัจจุบันแล้วเพราะคำถามเขามาแบบว่า เขาก็มีส่วนรับรู้ในเหตุการณ์นี้ แล้วเห็นแล้วมันสังเวชของเขา เพราะสังเวชของเขา คำว่า “สังเวช” หมายความว่ามันเป็นความวิตกกังวลในครอบครัวระหว่าง ๒ ครอบครัว ๒ หมู่บ้าน

สิ่งนี้ไ้ไ้มันเป็นความเชื่อใหม่ ที่นี้ยังความเชื่อในภาคอีสาน เวลาความเชื่อ ดูแห่งบุญพระเวส ใ้บุญใหญ่ต่างๆ เขาแสวงหากัน แบบว่าเขามีศรัทธา ศรัทธาเขามั่นคงของเขา เขาเชื่อของเขา แต่เชื่อมันเชื่อโดยกิเลสไง เชื่อเพราะมีมุมมองของเราไง เชื่อเพราะความผูกพันของเรา

ไง ถ้าความผูกพันใครเชื่ออย่างไรก็เชื่ออย่างนั้น ที่นี้ความเชื่อมั่นมาปะทะกัน ถ้าความเชื่อมาปะทะกันเราวางตรงนี้ เราเอาที่ปัจจุบันไง เอาปัจจุบันคือความเป็นจริง ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเอาเป็นปัจจุบันนี้ เด็กคนนี่พอโตขึ้นแล้ว สิ่งที่เขาบอกเขาระลึกได้ เขาไปชี้ภาพ ไปชี้พ่อชี้แม่เดิมอะไรของเขา ต่อไปมันก็จะจางไปๆ ถ้าเขาฟังไว้ก็เป็นสมบัติของเขา มันก็เป็นสมบัติของเขา

แล้วพ่อแม่ปัจจุบันเราก็ดูแลลูกๆ ของเรา ฉะนั้น ถ้าเขาจะมาเอาลูกของเขาคืนอะไรคืนไฉนมันเหมือนเรื่องแบบความเชื่อ มันเรื่องความเชื่อไง เพราะปัจจุบันเกิดอยู่กับเรา หมอเขาทำเขารู้อยู่แล้วตามกฎหมายไม่ต้องไปตกใจทั้งสิ้น ไม่ต้องไปตกใจ ไม่ต้องไปกังวล ไม่ต้องอะไร ก็ลูกของเราก็คือลูกของเรา ถ้าลูกของเราเขาเคยเกิดกับพ่อแม่เดิมของเขานี้ก็เป็นเวรเป็นกรรมของเขา ถ้าเวรกรรมของเขา ในปัจจุบันนี้เป็นลูกของเรา เราก็ดูแลลูกของเรา

แต่ถ้าเขาจะเป็นไปตามกระแสสังคมนะ ทางอีสานเรื่องผีปอบๆ มีผลทางสังคมมากนะ ที่นี้มันมีผลทางสังคม พอสังคมเขาอายุเขาแก่ เขาเชื่อกันอย่างนั้นแล้ว ครอบครัวนั้นจะอยู่ในบ้านนั้นไม่ได้ เขาต้องย้ายหนีเลยแหละ ฉะนั้น ไฉนนี่พูดถึง เห็นไหม กระแสสังคมเวลามันมีแรงมีแรงอย่างนั้น จะบอกว่า เราอยู่ข้างนอก เราพูดอะไรก็พูดได้ แต่เขาอยู่ในพื้นที่ เวลาเขาบอกว่ามันมีความทุกข์ความยาก เห็นใจอยู่นะ เพราะมันเป็นความเชื่อในสังคม

ถ้าความเชื่อในสังคม เราก็มืดย่นของเราๆ ความเชื่อของเขาเป็นความเชื่อของเขา ความเชื่อ ที่นี้ความเชื่อมันก็ผลของวิญญูะ พระพุทธศาสนาก็เชื่ออย่างนี้ไง ถ้าเราเชื่ออย่างนี้เราถือว่าเรามีความเชื่อแล้วมีเหตุผลอ้างอิงแล้ว เราจะคิดว่าเราถูกต้องๆ เราถูกต้อง ถูกต้องในเวลาหนึ่ง แต่สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันเปลี่ยนแปลง มันเคลื่อนไหวตลอด สิ่งของมันเปลี่ยนแปลง มันเคลื่อนไหวตลอด เราไม่ต้องไปยึดมันถึมัน เราเอาปัจจุบัน เอาความจริงของเราเท่านั้น ถ้าเป็นความจริงนะ ฉะนั้น กรณีนี้เป็นกรณีของญาติโยมที่เขาเขียนมาที่เขาประสบจริง

แต่เวลาเราปฏิบัติ เวลาคนปฏิบัติบอกระลึกชาติได้อย่างนี้ อย่างนี้ ถ้าคนระลึกได้จริง ครูบาอาจารย์ของเราส่วนใหญ่แล้วท่านทำได้หมด แล้วท่านเก็บไว้เป็นปัจจุบันเป็นภายใน ในปัจจุบันเราเป็นใคร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านเทศนาว่าการในสุดตันตปิฎก “เราเคยเป็นพระเวสสันดร” ท่านใช้คำว่า “เราเคยเป็น” เพราะในปัจจุบันท่านเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในปัจจุบันนี้ท่านนิพพานไปแล้ว ในปัจจุบันนี้ แต่ในปัจจุบันนี้ท่านเทศนาว่าการ ท่านเป็นองค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า แต่ท่านบอกท่านเคยเป็นในภพชาติอื่นๆ ท่านเคยเป็น แต่ในปัจจุบันท่านเป็นพระพุทธเจ้า

นี่ก็เหมือนกัน ในปัจจุบันเราเป็นพระอะไร เราเป็นนักปฏิบัติชื่ออะไรละ ถ้าเราไปรู้ไปเห็นนั่นเป็นอดีต แล้วเราจะไปโน้มน้าวอดีตมาเป็นปัจจุบัน แล้วก็บอกจะเป็นอย่างนั้นๆ มันไม่ใช่พระพุทธรูปศาสนาใด พระพุทธรูปศาสนา เห็นใหม่ เวลาสอน สอนเรื่องปัจจุบัน แต่ปัจจุบันนี้มันมาจากอดีต อดีตที่ทำดีทำชั่วมา ถ้าอดีตทำมา ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำบุญกุศลมา สร้างสมบุญญาธิการมา ท่านมีบารมีของท่าน ถ้ามีบารมีของท่านคือท่านมีจุดยืน ท่านมีหลัก มีปัญญา ท่านแยกแยะได้ ท่านว่าอะไรควรไม่ควร

ถ้าอะไรควรไม่ควร สิ่งใดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ ถึงจะเป็นความจริงแต่ไม่เป็นประโยชน์ท่านไม่พยากรณ์ ท่านไม่พูด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านรู้จะรู้ถึงเวรถึงกรรม แต่ท่านบอกไม่มีประโยชน์ พูดไปแล้ว ถ้าพูดอะไร บอกพระสงฆ์เมื่อชาติที่แล้ว เป็นสัตว์อะไรก็ไม่รู้ ใ้อสูย! นอนเสียใจ พูดแล้วคนคนนั้นเก็บไปคิดไป สิ่งใดที่เป็นความจริงแต่ไม่เป็นประโยชน์ท่านจะไม่พูดเลย ขนาดเป็นความจริงนะ

แล้วผู้ที่ปฏิบัติเวลาเกิดอุปาทานก็ได้ ไปเห็นโดยจินตนาการก็ได้ ถ้าไปเห็นจริงก็ได้ ถ้าเห็นจริงขึ้นมา เห็นจริงขึ้นมา มันก็เทียบขึ้นมา คนคนนั้นมีคุณสมบัติอย่างนั้นใหม่ คุณสิ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีคุณสมบัติขนาดไหน เวลาหลวงปู่มั่นท่านบอก ว่า ท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ หลวงปู่เสาร์ท่านปรารถนาเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า

ท่านรู้ของท่าน แล้วท่านทำของท่านมา สุดท้ายท่านก็ลาแรงปรารถนานั้น จนประพฤติปฏิบัติจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ไป เป็นครูบาอาจารย์ของเราอยู่นี่ไง

ถ้าเป็นความจริงๆ มันจะอยู่วงใน เป็นความจริงเราจะบอกว่าเขาจะไม่มาทำเป็นสินค้าไม่ประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องของตลาด พระตลาด พระตลาดก็เป็นพระที่ซื้อขาย ไม่ใช่พระจริงๆ ที่เราควรเคารพบูชา ถ้าเคารพบูชามันเป็นจริงๆ เวลาบอกว่าทุกดวงใจที่นั่นอยู่มันมีที่มาที่ไปทั้งนั้น ทุกคนมีพ่อแม่ เราก็มีพ่อแม่ใช่ไหม แล้วเรามีพ่อแม่ พ่อแม่ของเราเขาเรียกสายบุญสายกรรม มันต้องมีบุญมีกรรมเสมอกัน มีบุญมีกรรมมาร่วมกัน เราถึงมาเกิดร่วมกัน

นี่กรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมดี กรรมชั่ว ถ้ากรรมดีขึ้นมาก็เกิดในกรรมที่ดี ถ้าเกิดมีกรรมที่บาดหมางกันมา เห็นไหม เกิดมาแล้วก็มาล้างผลาญพ่อแม่อยู่นี่ไง ใ้ที่ว่าลูกมาล้างผลาญพ่อแม่ให้พ่อแม่เจ็บช้ำน้ำใจ เราก็เอาปัจจุบันนี้ เพราะปัจจุบันนี้ก็คือลูกเรา สั่งสอนกัน อบรมกัน ดูแลกัน เหวเราระวังด้วยการไม่จองเวร แล้วเรามาปลดมาเปลื้องกัน พระพุทธศาสนาสอนอย่างนั้น

นี่พูดถึง “เรื่องภพ ภูมิ ชาติกำเนิด” ภพ ภูมิ ชาติกำเนิดนะ สงสารอยู่ สงสารมาก สงสารเพราะอะไร เพราะธรรมชาติคนเกิด เกิดแล้วมีดี พอเกิดมาแล้วจำอดีตไม่ได้หรอก จำอดีตไม่ได้ แต่มันซ่อนอยู่จิตใต้สำนึก **อวิชชาปัจจุยา สงขาร่า สงขาร่าปัจจุยา วิญญาณ วิญญาณปฏิสนธิจิต วิญญาณในปฏิสนธิจิตนี่คือวิญญาณจิตเดิมแท้ๆ** แต่วิญญาณที่เกิดจากอายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มันเป็นวิญญาณในชั้น ๕ ในชั้น ๕ พอเราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเรามีธาตุ ๔ ชั้น ๕ เราเรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์แบบทางการแพทย์ เห็นไหม ผลกระทบทางประสาทมนุษย์เรียนรู้ได้อย่างนี้

แต่เวลามนุษย์ฝันนั้นนะจิตมันคิด มันไม่ผ่านอายตนะ เวลาภายในตัวนั้นตัวจิตเดิมแท้ตัวจิตเดิมแท้ที่เขียนว่าตายเกิดในวัฏฏะๆ สิ่งนี้เวลาภาวนาเข้าไป ถ้าจิตมันสงบเข้าไปแล้ว เราจะบอกว่าครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริงๆ ส่วนใหญ่ท่านรู้เรื่องนี้หมดแหละ แต่ท่านเก็บไว้เป็น

ภายใน เก็บไว้ในศาสนา เก็บไว้ในหัวใจ ไม่ออกมาพูดพลา่มาๆ แต่เกิดแก็กซีเดนต์ เกิดแก็กซีเดนต์ขึ้นมา เหมือนเด็กคนไหนหรือผู้เกิดคนใดระลึกจำอดีตได้จำภพชาติได้ มี! เขาเรียกแก็กซีเดนต์

ในการกระทำทุกอย่าง ผลในระบบของราชการ เห็นไหม มันก็มีการผิดพลาด ในระบบคอมพิวเตอร์ เวลาไฟมันไม่ส่ม่าเสมอมันก็เกิดเออเร่อขึ้นมา มันก็มีอยู่คนหนึ่งมันจะมีอย่างนี้ขึ้นมา ถ้ามีอย่างนี้ขึ้นมาละ สุดท้ายแล้วมันก็ต้องกลับเข้าไปสู่ระบบ นี่พูดระบบเป็นอย่างนี้

แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาผู้ปฏิบัติไปแล้วธรรมชาติมันแทรกไปทุกภพทุกชาติ มันแทรกเข้าไป มันรู้หมดนี่ละ แล้วเขาเก็บไว้ในภายในๆ แต่กรณีนี้เป็นกรณีแก็กซีเดนต์ เราถึงย้อนกลับมาว่าให้อยู่กับปัจจุบัน ให้อยู่กับภพชาติปัจจุบัน แล้วสิ่งใดจะเกิดขึ้นค่อยๆ แก่ไป เรื่องที่ว่าพ่อแม่เดิม พ่อแม่ปัจจุบัน ใ้เนื้อก็ว่ากันไป แล้วบอก “แล้วหลวงพ่อดีเรื่องอย่างนี้ไหม” หลวงพ่อนะ พูดถึงเรื่องจิตนี้เชื่อ เรื่องมรรคเรื่องผลนี้เชื่อ เรื่องเวรเรื่องกรรมนี้เชื่อ

แต่คำถามมันก็แปลกๆ มันแปลกๆ ที่ว่า แต่เดิมเวลาชาติที่แล้วเวลาตายเป็นเด็กผู้หญิง เวลาตายเป็นเด็กผู้ชาย เวลาเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชาย ถ้าเด็กผู้หญิงควรเกิดเป็นเด็กผู้หญิง ถ้าเด็กผู้ชายก็ควรเกิดเป็นเด็กผู้ชาย เว้นไว้แต่เขาปรารถนา ถ้าเขาปรารถนาแล้วมันจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป ระหว่างเปลี่ยนแปลง พระอานนท์แต่เดิมท่านเป็นผู้หญิงนะ แต่ในสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอานนท์เป็นผู้ชาย

การเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติ การแก้ไข เราถึงใช้คำว่า “พันธุกรรมของจิต” จิตแต่ละภพแต่ละชาติมันจะมาตัดมาแต่งด้วยแรงปรารถนา ด้วยบุญกุศลด้วยต่างๆ มันทำมันเปลี่ยนแปลงได้ ใจของคนมันค่อยๆ พัฒนาได้ มันทำได้ นี่เขาเรียกว่าบารมี แต่พอบารมีเกิดขึ้นมาแล้วเราจะทำคุณงามความดีมากขึ้น นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ นี่พูดถึงว่าเรื่องของวิญญูะเราเชื่อ แต่เรื่องสิ่งที่มีมันเป็นอย่างนี้ เราถึงบอกให้ถือในปัจจุบันนี้ กรณีนี้เราวางไว้ เราวางไว้ มันเป็นแก็กซี

เดนต์ มันเป็นการยืนยันใจ เป็นการยืนยัน เป็นการยืนยันสัจธรรมว่าจิตนี้เวียนว่ายตายเกิดใน
วัฏฏะ

การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแต่ละภพแต่ละชาติ ฉะนั้น ภพชาติของเรา เรา
ก็สังสัยของเรา เราแก้ไขของเรา ภพชาติอย่างนี้มันเป็นข้อเท็จจริง แต่ธรรมะขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นญาณวิถิ เป็นปัญญา สิ่งนี้เป็นธรรมโอสถที่เข้ามา
คอยชำระคอยชะล้างให้จิตใจมันเบาบางจากความทุกข์ความยาก ให้จิตใจมันเบาบาง
จากกิเลส ตรงนี้สำคัญ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคืออริยสัจ ทุกข์
สมุทัย นิโรธ มรรค นี่คือนิโรธที่มันกลั่นออกมา เอาจิตของเรากลั่นนี่ออกมา อันนี้คือ
หลักเกณฑ์

ไฉนการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเป็นระบบ มันเป็นผลของระบบของวัฏฏะ
ใจ แล้วจิตเราก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วเรามาศึกษา ศึกษาธรรมะของ
พระพุทธเจ้า มันจะมากลี่ยากเลยจนไม่มีวิชา ไม่มีควมมีติดบอด มันสว่างกระจ่าง
แจ้ง แล้วมันจะไม่มีการเวียนว่ายตายเกิดอีก มันจะไม่ไปอีก ธรรมอันนี้ประเสริฐ มัน
ซ้อนกันอยู่ใจ มันซ้อนกันอยู่

ผลของวัฏฏะเป็นข้อเท็จจริงอันหนึ่ง นรกสวรรค์เป็นข้อเท็จจริงอันหนึ่ง มัน
เป็นสถานที่ มันมีของมันอยู่อันหนึ่ง แต่จิตของเราเป็นอีกอันหนึ่ง แล้วจิตของเรามัน
เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้ามันไม่มีธรรมะมาชำระล้าง มันก็ต้องเป็นระบบเป็น
ธรรมชาติอยู่อย่างนี้ แล้วถ้ามีธรรมะมาชำระล้างมันจะพ้นออกไปจากวัฏฏะ คือมันไม่
ไปตามวัฏฏะนั้น เห็นไหม พ้นเป็นวิวัฏฏะ พ้นออกมาจากวัฏฏะ นี่คือนครบาอาจารย์ที่
ท่านประพฤติปฏิบัติ นี่คือนิโรธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่คือนิโรธ

นี่บอกว่า “เราเชื่อเรื่องอย่างนั้นหรือ เชื่อเรื่องอย่างนี้หรือ”

มันเป็นข้อเท็จจริงอย่างนั้น แต่วิธีการแก้ไข วิธีการแก้ไขเรื่องการภาวนา ศิล
สมาธิ ปัญญานั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง นี่เรื่องศาสนาแท้ เรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา

เรื่องมรรคเรื่องผลเป็นข้อเท็จจริงในศาสนา   การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเป็น
ข้อเท็จจริงในชีวิตจริง มันจะแก้ไขกันอย่างนี้ไง นี่พูดถึงว่าการระลึกชาติได้ จบ

ถาม : เรื่อง “ใจ”

กราบนมัสการหลวงพ่อกี่เคารพ

เมื่อไม่กี่วันก่อนนี้ที่บ้านหนูมีเรื่องที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการฟ้องร้อง หนูมีความ
กังวลใจ ตอนกลางคืนก่อนนอนก็พยายามใช้ปัญญาพิจารณาว่า ตอนนี้อย่างไรก็พยายามแก้ไข
ปัญหา แต่สุดท้ายถ้าจะต้องถูกฟ้องร้อง ก็จะต้องทำใจและรับผลนั้น เพราะคงจะเป็นผลจาก
การกระทำของเราเอง แต่ใจก็ยังไมยอมปล่อยวาง ลูกก็เลยคิดว่าถ้าอย่างนั้นไปกรรมไปก่อน
สักพักลูกก็หลับไป หลังจากในคืนเดียวกันนั้น (แต่ลูกไม่รู้ว่าเป็นคืนที่หรือที่ชั่วโมงต่อมา) ลูกก็มี
ความรู้สึกว่าปล่อยวางเรื่องนี้ได้ และรู้สึกเหมือนเห็นใจของตบวิ้งไปหาความรู้สึกที่ยังไม่ยอม
ปล่อยวาง แต่พอวิ้งไปถึงมันก็วิ้งกลับ ลูกจำรายละเอียดที่แน่นอนไม่ได้ แต่เท่าที่นึกได้ก็เป็น
ความรู้สึกคล้ายๆ อย่างนี้เจ้าคะ

จึงอยากขอความเมตตาจากหลวงพ่อกี่ช่วยชี้แนะด้วยเจ้าคะ

ตอบ : ถ้าขอความเมตตาหลวงพ่อกี่ช่วยชี้แนะ

สิ่งที่เราวิตกกังวล วิตกกังวลในเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของเรา ความวิตกกังวลใน
ครอบครัวของเรา สิ่งนี้มันวิตกกังวลจนมันเหนื่อยล้า พอเหนื่อยล้าขึ้นมาในคืนหนึ่ง เขาก็
พยายามของเขา พยายามของเขาว่าเขาหลับไปหรืออย่างไร เขาเห็นใจของเขาวิ้ง ใจของเขา
มันวิตกกังวลขึ้นไปจนถ้ามันหัดตัวเข้ามา การวิตกกังวลต่างๆ ประสาเราว่ามันวิตกกังวลมันก็
เป็นเรื่องจริง ข้อเท็จจริงอย่างนั้นมันแก้ไขไม่ได้ พอแก้ไขไม่ได้ก็มาเรื่องใจของตน เห็นใจของตน
วิ้งเข้าไปหาปัญหานั้นๆ แล้วปล่อยวาง แล้วก็วิ้งกลับ เขาบอกว่า เขาถามปัญหาว่า เรื่องใจๆ
เห็นไหม

ใจของคนเวลามันเกิดความทุกข์ความยากขึ้นมา ถ้ามันมีสติมีปัญญาของมัน ความทุกข์ความยากมันเป็นชีวิตประจำวัน ชีวิตประจำวันเราต้องแบกรับภาระ เราต้องรับรู้สิ่งใดทั้งสิ้น แต่ชีวิตประจำวันนี้มันมีอยู่ได้ก็มีหัวใจนี้ไง ถ้าคนมันตายไปแล้วไม่มีหัวใจมันก็ไม่มีชีวิตประจำวัน แต่เพราะมันมีหัวใจนี้ไง เพราะหัวใจยังอยู่ในร่างกายนี้ เราเองมีชีวิตนี้ แล้วเรายังมีชีวิตประจำวันอยู่อีก ทีนี้ชีวิตประจำวันมันก็ประกอบขึ้นมาอาศัยวะ มันก็มีปัญหาขึ้นมา คนเราทำดีมันก็ได้ดี คนเราทำสิ่งใดขึ้นมามันเกิดปัญหาขึ้นมา มันก็เป็นปัญหาของคนคนนั้นไง เราค่อยๆ แก้ไขของเราไป

ถ้าจิตใจมันคิดอย่างนั้น มันพิจารณาของมันอย่างนั้น ถึงเวลาแล้ว เห็นไหม เพราะคนเรามันคิดจนจิตมันละเอียดขึ้นมา มันจะมาเห็นพลังงานเห็นใจของเราๆ ชีวิตประจำวันที่มีใจอยู่นั้นๆ เราไปเห็นสิ่งที่เราทุกข์เรายาก สิ่งที่เราประสบนั้นเป็นความทุกข์มาก เป็นความทุกข์มากๆ ความทุกข์เปลือกใจ เวลามันปล่อยเปลือกขึ้นมา มันก็จะมาเห็นใจของตัวเองไปวิ่งมา ถ้าเห็นใจของตัวเองไปมานี้เป็นปัญญาอบรมสมาธิก็ได้

แล้วถ้าพูดถึงเรานะ ใจชีวิตประจำวัน ใจสิ่งที่มันเกิดขึ้นปัญหาขึ้นมา มันก็ต้องแก้ไขไปตามข้อเท็จจริงนั้น มันต้องแก้ไขไปนะ ถ้าคนมีสติปัญญา มีสติมีปัญญาสิ่งใดเราก็กแก้ไขไป ถึงจะมีเรื่องฟ้องร้องก็ต้องแก้ไขสิ่งนั้น แต่ถ้ามันไม่มีสติปัญญาพอมีเรื่องฟ้องร้องขึ้นมา แล้วมันก็จะเอาชนะเอาคะคานกัน จะเอาแก้ไขกันไป ใจคนที่เดี๋ยวนี้พวกที่เขาคานกันที่ไหนมีคดีเขาจะไปเลยนะ เขาจะช่วยๆ ไปหลอก ไปปกปิด ผู้ที่จะเข้ามาช่วยด้วยการปกปิดเออะแอะ แต่เราไม่ให้ใครมาปกปิดใจ เราต้องมีสติปัญญาพอไม่ให้ใครมาปกปิด ชีวิตนี้ก็ทุกข์พอแรงอยู่แล้ว จะแก้ไขปัญหาของตัวเองยังมีปกปิดอีก ถ้ามีสติแล้วใช้ปัญญาแล้วค่อยแก้ไขไป ถ้าแก้ไขไปนะ พูดถึงนี่คือการแก้ไขปัญหาในชีวิต

แต่ถ้าเป็นเรื่องของใจๆ มันเป็นเรื่องของเราแล้ว เรื่องของใจเป็นนามธรรมไง เรื่องของใจเป็นนามธรรม เวลามันคิดมาก มันคิดจนมันปล่อยวางได้ มันคิดว่าเรื่องที่เกิดขึ้นก็ต้องแก้ไขไปตามนั้น จิตใจมันเข้าใจได้มันปล่อยได้ มันเห็น เห็นการวิ่งไปวิ่งมาๆ ถ้าการแนะนำที่ตั้ง

สติแล้วมีคำบริกรรมของเราไป ใ้สิ่งที่เกิดขึ้นเขาเรียกว่าถ้าไม่เจอทุกข์ๆ มันก็ไม่เห็นใจของตน พอไปเจอทุกข์มันก็น่าเห็นใจเนาะ แล้วสบายๆ แล้วเจอใจของตนไม่ได้หรือ ทำไมต้องทุกข์ มันก็เป็นทีวาทสนาของคนใด บางคนเขามีความสุขของเขา เขาก็รักษาภาวณาของเขา ใ้เนื้อหาของเราต้องทุกข์ก่อน เวลาสุขแล้วมันเพลิดเพลิด เวลาสุขแล้วมันไม่เอาไหน เวลามันทุกข์มาแล้วมันใช้ปัญญาจนเห็นปัญหานี้

นี่พูดถึงว่า “ขอความเมตตาหลวงพ่อช่วยชี้แนะด้วย” ถ้าช่วยชี้แนะด้วย เราต้องแก้ไขปัญหามีไว้ให้แก้ไข เราแก้ไขหมายความว่าการสร้างอำนาจวาสนาบารมีของตน คนที่จะสร้างอำนาจวาสนาบารมีมันก็ต้องมีเหตุมีผล ต้องฝึกหัดปัญญาไปตลอด ปัญญามันจะเข้มแข็งขึ้น มันจะดีขึ้น ถ้าดีขึ้นเพราะเรามีสติมีปัญญาไง ปัญญามันจะดีขึ้นๆ ถ้าดีขึ้นมันก็แก้ไข เรื่องนี้พอมีปัญหาแก้ไข แล้วความทุกข์มันจะน้อยลง

เหตุการ์ณสิ่งใดจะเกิดขึ้น เราก็จะแก้ไขของเราไป เราจะทำของเราให้ดีขึ้น เราทำของเราให้ดีขึ้น เห็นไหม ทำดีเพื่อความดีไง ความดีเพื่อแก้ไขปัญหา ปัญหาที่มันเกิดขึ้นด้วย แล้วพอมันเป็นความดีเกิดขึ้น เราจะซึ่งในธรรมะเลย **ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว** ทำดีต้องได้ดี แต่การทำดีของเรา ทำดีแล้วทำไมมันไม่ได้ดีเสียทีๆ แล้วถ้าไม่ทำคุณงามความดี ทำแต่ตามใจของตน มันจะได้ความดีมาจากไหนละ ถ้ามันทำแต่ตามใจของตน เราดูสิ เด็กๆ ที่มันเอาแต่ใจๆ เด็กที่เอาแต่ใจมันน่ารักไหม เด็กๆ ที่มันพูดเจรจาเข้าใจพูดกันรู้เรื่อง เอ้อ! อย่างนี้สิๆ

นี่ก็เหมือนกัน เรามีสติปัญญาเราทำความดีของเราๆ มันคุยกันรู้เรื่อง ใจเราธรรมะคุยกันรู้เรื่อง มันก็เป็นความดีไง แต่! แต่น้อยใจ “ทำดีไม่เห็นได้ดี ทำดีไม่เห็นได้ดี” ได้! ได้แน่นอน **ทำความดีคือสะอาดบริสุทธิ์ ทำความดีคือสุจริต ความสุจริตในหัวใจ ไม่ทุกข์ไม่ยาก ไม่อมทุกข์ ใ้ทำไม่ตีๆ มันแบบว่าไฟสุ่มขอน มันเผาใจอยู่อย่างนั้น นั่นนะไม่ตี จบ**

ถาม : เรื่อง “เปิดเพลงเพื่อการภาวนา”

ลูกกราบถามหลวงพ่อกะว่า เปิดเพลงในขณะที่เรากำลังนั่งสมาธิภาวนาได้ไหมคะ เพราะลูกไปเจอเพลงสำหรับภาวนาที่ฟังแล้วทำให้รู้สึกสบายใจ ผ่อนคลาย

ไม่ทราบว่าปฏิบัติแบบนี้จะสมควรหรือเปล่านั้น

ตอบ : พูดถึงนะ เราก็เห็นอยู่ เพราะในวงการปฏิบัติตอนนี้เขาพยายามจะเอาแบบมหายาน จากทิเบต เป็นผู้หญิงนะ โอ้โฮ! ร้องเพลงนี่ใจนี่สั่นหมดเลยแล้วกัน เสียงกังวานนะ

แล้วพอพวกเราเถรวาทใช้ไหม เถรวาทพวกเราต้องศีล ๘ ศีล ๘ ไม่ให้ฟังการขับร้อง ไม่ให้ใดๆ ทั้งสิ้น แล้วมันก็ถือศีลกันมา พอไปเจอเสียงกังวานเสียงอะไรที่มันสะเทือนใจ ใช่! เพราะมัน ของใหม่ ของที่เราไม่เคย ของใหม่เหมือนอาหารเลย พอไปเจออาหารใหม่ชอบ ใ้กินทุกวันแบบนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราไปเจอสภาวะแบบนั้น ตอนนี้อยู่เพราะว่าโลกมันเปิดกว้าง พอโลกเปิดกว้าง ขึ้นมา การเผยแผ่ในศาสนาต่างๆ มันก็เผยแผ่กันไป พอเผยแผ่กันไป เราไปรับรู้สิ่งใด

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพระพุทธศาสนาเถรวาทที่ออกไปทั่วโลก แล้วกลับมาเขาจะมาติเตียนเถรวาท “คับแคบ ไม่เหมือนมหายานทำอะไรก็ได้ เถรวาทคับแคบ ไม่ดีอย่างนั้น ไม่ดีอย่างนี้” เราก็แปลกใจ แปลกใจว่า เอ้อ! เราเถรวาทมาตั้งแต่ ๗๐๐ - ๘๐๐ ปี เกือบพันกว่าปีนะ ในเมืองไทยเรามันก็สร้างสม มันก็สร้างความสะดวกสบายให้กับชาติเรามาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ เราจะไปเห็นอะไรที่ว่ามันเป็นประโยชน์ๆ ใ้ที่ว่าเขาเป็นประโยชน์ๆ ชาติเขาแต่ละชาตินะ คูสิ ในโลกนี้มีชาติใดบ้างที่เป็นอิสรภาพ เว้นไว้แต่ชาติไทย ไม้เสียหน่อย ชาติไหนๆ เขาก็สิ้นอิสรภาพหมดทั้งนั้นเลย รบราฆ่าฟันกัน ทำลายกันมาตลอดเลย ชาติไหนๆ ก็ต้องเสียอิสรภาพมาทั้งนั้นเลย

แล้วพอเวลาชาติไทยๆ ก็บอกว่า “เพราะชาติไทยไม่เคยเป็นเมืองขึ้น คนไทยเลยชี้แจง คนไทยเลยทำงานไม่เป็น ต้องเป็นเมืองขึ้นจะได้ภาษาอังกฤษ” เพราะไม่ได้เป็นเมืองขึ้น ลองเป็นเมืองขึ้นนะ เขามาโขกมาสับ เขามาใช้สอย เขามาบีบบังคับ ชาติที่เป็นเมืองขึ้น โอ้โฮ! เขาเจ็บช้ำน้ำใจนะ เขารักชาติของเขา เขารักชาติอิสรภาพของเขา ใ้เราเป็นชาติที่ไม่เคยเสียอิสรภาพไป ก็เลยบอกว่า “เถรวาทไม่ดีอย่างนั้น เถรวาทไม่ดีอย่างนี้ จิตใจคับแคบ”

ไม่ใช่จิตใจคับแคบ เราเคารพธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหมือนกับ
สังคมเคารพกฎหมาย กฎหมายบังคับใช้ได้เต็มที่สังคมจะร่มเย็นเป็นสุขมากเลย สังคมขาด
ความปกติสุขเพราะการบังคับใช้กฎหมาย ใช้กฎหมายไม่เสมอภาค พอบังคับใช้ไม่เสมอภาค
คนเอารัดเอาเปรียบกัน คนที่เหนือกฎหมายก็ทำลายคนที่อยู่ในกฎหมายนั้นไง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าบังคับใช้กฎหมาย ฉะนั้น การบังคับใช้กฎหมายใช้ใหม่ นี่ก็เหมือนกัน
ชาวพุทธเรา ชาวพุทธเถรวาทเชื่อฟังใจ เคารพธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ถ้า
เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะคับแคบตรงไหน ที่นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าศีล ๘ ศีล ๘ นะ ไม่ให้ดูการละเล่น ไม่ให้ดูการฟ้อนรำ ไม่ให้ทั้งหมดเลย

ในสมัยพุทธกาลนะ ในสมัยพุทธกาล มันมีพระพวักบวชที่เวลาบวชเข้ามา
ใหม่ ๆ เข้ามาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องคำสอนจะทำให้เป็นเหมือน
กลอน คำกลอน พระพุทธเจ้าไม่ให้ พระพุทธเจ้าไม่ให้ทั้งนั้นเลย พระพุทธเจ้าถ้าให้
ตามนั้นนะ ศาสนาเสื่อมไปหมดแล้ว เสื่อมเพราะอะไร เสื่อมเพราะมันดัดแปลงกันมาตลอด
ไง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ใช้คำเป็นภาษาบาลีคือภาษาที่ตายแล้ว ภาษาที่มัน
ไม่มีการเคลื่อนไหว แล้วเอาสิ่งนี้เป็นการจรรโลงศาสนา มา มันก็เลยตอนนี้อย่างไรบ้าง ใจ
ลองถ้าไม่มีบาลีเป็นหลัก มันไปไหนกันหมดแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าการร้องรำทำเพลงมันเป็นการทูลศีล พอมันเป็นการทูลศีลเพราะ
ธรรมนี้ห้าม ห้าม ห้ามที่ผู้ประพฤติปฏิบัติ มีนะในสมัยพุทธกาลมีพวกศิลปินไปถามพระพุทธเจ้า
“ข้าพเจ้านี้จะเป็นศิลปินให้มีความสุขประชาชน ข้าพเจ้าได้บุญอะไร” เจียบ! ถามครั้งที่ ๑ ครั้งที่
๒ ถามอีก “โอ๊ย! ข้าพเจ้าเป็นศิลปิน” เจียบ! พอถามครั้งที่ ๓ พระพุทธเจ้าบอกว่า “เธอทำให้คน
ลุ่มหลง เธอจะได้บุญอะไร? ลุ่มหลงนะ ลุ่มหลงอยู่กับโลกจะได้บุญอะไร!”

คนเรากลือศีล ๘ คนขบถมีสติมีสัมปชัญญะ ขบถพารถไปถึงปลายทางโดยอิสรภาพ
โดยเสรีภาพ คนนั้นดีหรือคนนั้นไม่ดี ใจคนที่ขบถไปแล้วก็อยู่เฉยแฉกไป มันจะตกข้างทางไหน
ก็ไม่รู้ นี่ไง ทำให้ลุ่มหลงๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ถ้าศึกษาแล้ว ถ้าเรา

ศึกษาแล้วเราซื้อสตั๊ด เห็นใหม่ การซื้อสตั๊ดคือการบังคับใช้กฎหมายด้วยความเสมอภาค เราถือ
 อย่างนี้ เราถือที่ว่าเคารพธรรมวินัยๆ ใจ

ฉะนั้น เวลาที่ว่างมาหาๆ อัจฉริยะวาท เขาก็เชื่อตามๆ กันมา เราเห็นตอนนี้เห็นแล้ว
 มันสะเทือนใจ แต่มันเป็นเรื่องเสรีภาพในการนับถือศาสนาเนาะ ตอนนี้นำเข้ามาเมืองไทยแล้วนะ
 ใจเรื่องมหายาน ทิเบตที่ร้องเพลงกันเข้ามาแล้ว เราเห็นอยู่เวลาเขาเผยแผ่กันมา มันเป็น
 เสียงเพลงผู้หญิงร้องนะ แล้วร้องแบบทิเบต ใจโฮ! เสียงมันแบบว่าบาดใจ บาดมาก แล้วคนไป
 ฟังมันก็ต้องเพราะเป็นเรื่องธรรมดา

ฉะนั้น เมื่อก่อนเราเอาปุ๋ยตายายเป็นผู้นำนะ เดี่ยวนี้เอาเด็กเป็นผู้นำๆ พอเอาเด็กเป็น
 ผู้นำ เห็นใหม่ สิ่งของเด็กเป็นผู้นำ ตอนนี้นำสิ่งที่เขาทำ เขาแต่งกันเอง เขาทำเป็นเสียงเพลง เขา
 เผยแผ่เป็นเสียงเพลง แล้วเขาก็สรรเสริญกัน อู้ฮู! มันน่าดี เพราะเขากลัวใจ เขากลัวว่าชาวพุทธ
 เราๆ จะไม่มีหลัก อยากรู้ก็ต้องให้ชาวพุทธเรามีหลัก แต่มีหลักอย่างไรล่ะ? มีหลักอย่างนั้น
 หรือ? นี่พูดถึงว่าเวลาเขาร้องรำทำเพลงกัน เราเห็นของเขาอย่างนั้น

ที่นี้เขาบอกว่า “ลูกกราบถามหลวงพ่อกับการเปิดเพลงในขณะที่เรากำลังนั่งสมาธิ
 ภาวนาได้ไหมคะ” เราจะบอกว่าเวลาเปิดเพลงนะ เวลาคนเขาเล่นไฟ ๗ วัน ๘ วันเขานั่งเล่น
 สบาย ไฮโลเข่าทั้งวันเลย นั่งกันสบาย นั่งสมาธิ ๕ นาทีมันเกือบตาย ฉะนั้น พอเวลานั่งสมาธิ
 เพราะมันเผชิญกับความจริง จิตมันจะสงบหรือไม่สงบ มันเจอกับจิตของตัวเองใหม่ ฉะนั้น เวลา
 เราก็นั่งสมาธิแล้วเปิดเพลง กูจะนั่ง ๕ วันยังได้เลย คราวนี้เวทนาไม่มีแล้วเพราะมันจะฟังเพลง
 มันเพลินใจ อ้าว! ลองนั่งแล้วเปิดเพลงนะ เปิดเพลงเพราะๆ ชั่วโมงหนึ่งก็อยู่ได้ ๒ ชั่วโมงก็อยู่ได้
 ๗ - ๘ ชั่วโมงก็อยู่ได้ มันก็เหมือนกับการนั่งเล่นไฟ การนั่งเล่นไฟ ในการเล่นการพนันมันเล่นอยู่
 อยากรู้ก็ได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเปิดเพลงฟัง ใจ! การนั่งสมาธิเพื่อค้นหาใจของตน การนั่งภาวนาเพื่อ
 หาจิตของตน การนั่งสมาธิไม่ใช่ฟังเพลง การนั่งฟังเพลงมันจะสุขอยู่กับเพลงใจ เวทนาจึงไม่มี

อ้าว! ไปเปิดได้เลย แล้วเปิดเพลงขึ้นมาซะ แล้วเอาเพลงที่เพราะๆ ใครชอบเพลงอะไรให้เปิดเพลงอย่างนั้น ถ้าไปเปิดเพลงตรงข้ามเดี๋ยวมันอึดอัด นี่ก็เหมือนกัน พอเปิดแล้วเขาชอบ มันเพลิดเพลิน

เราจะบอกว่า จิตมันส่งออกไปอยู่กับเพลงไง เรากำหนดพุทโธๆ เราก็จิตส่งออกอยู่กับพุทโธใจ แต่เดิมมันไม่มีพุทโธใช่ไหม เราก็ส่งออกไปอยู่ที่อารมณ์ พอเรากำหนดพุทโธๆ จิตมันก็ไปติดที่พุทโธ ออกจากพุทโธไปไม่ได้ ถ้าออกจากพุทโธไม่ได้ พุทโธจนพุทโธไม่ได้มันจะเข้ามาถึงตัวของเราเอง พุทโธเป็นคำบริกรรมเข้ามา แต่ถ้าจิตมันไปอยู่กับเสียงเพลงมันจะเข้ามาใหม่ อ้าว! กลับไปวันนี้คืนนี้ไปเปิดเพลงแล้วนั่งฟังเพลง ใ้อโฮ! พรุ้งนี้มารายงานเลย “ใ้อโฮ! ภาวนา ดีดี สุดยอดๆ” อ้าว! ก็มันเพลินไป

นี่พูดถึง เราจะบอกว่าสิ่งที่เขาถามว่า “ขณะที่เขาเปิดเพลงนั่งสมาธิ ถ้ามองว่าจะได้ไหมคะ เพราะลูกเจอเพลงสำหรับภาวนาที่ฟังแล้วทำให้รู้สึกสบายใจ รู้สึกว่าเพลงที่สำหรับไว้ภาวนา” เขาพูดอย่างนี้เราก็เห็นอยู่ ต้องมีการเปิดเพลงขับกล่อมมันจะได้แบบว่าภาวนาดี ภาวนาแล้วมันจะเป็นประโยชน์ ถ้าไม่มีเพลงภาวนาแล้วมันไม่ได้ผล พอภาวนาไปแล้วมันจะมีแต่ความทุกข์ความยาก ถ้ามีเพลงขึ้นมาซะ แล้วเอ็งภาวนาเอาเพลง หรือภาวนาเอาธรรมะละเออ!

ถ้าจะเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศิล สมาธิ ปัญญา บังคับไว้หลายชั้นมากเลยเรื่องเพลงนี้ เรื่องการขับกล่อมพื่อนรำ ศิล ๘ ภิกษุด้วย ภิกษุก็ห้ามแล้วมีในสมัยพุทธกาลที่คนมาขอที่จะจาริกไว้เป็นคำกลอนเป็นอะไรต่างๆ พระพุทธเจ้าก็ห้าม พระพุทธเจ้าห้ามทั้งนั้นๆ นี่พูดถึงว่านี่อยู่ในพระไตรปิฎก ฉะนั้นสิ่งที่ห้ามทั้งนั้นแล้วมันเป็นการส่งออก มันไม่เป็นประโยชน์ใจ แต่ถ้าเราปฏิบัติเพื่อจะเอาธรรมนะต้องแก้ไข ถ้าปฏิบัติเพื่อเพลิดเพลินมันก็แค่นั้น ปฏิบัติได้พอเพลินๆ ไปวันๆ หนึ่ง แต่มันไม่ได้ มันจะไม่ได้ธรรม

นี่พูดถึงเปิดเพลงเพื่อการภาวนานะ ถ้าเราบอกว่าเราไม่เห็นด้วย เราจะต่อต้าน มันก็เป็นความเชื่อของฝ่ายมหายานเขา คือว่ามันเป็นสังคัม สังคัมหนึ่ง ที่เราจะต้องไปปะทะกัน ฉะนั้น ถ้าเป็นความเชื่อของเขา เขาปฏิบัติกันอย่างนี้ เขาเปิดเพลงกันแล้วซบกล่อมกันร้องกัน แล้วเราจะตามเขาหรือ เราจะตามเขาหรือเราจะตามพระพุทธเจ้า

แล้วไปค้นว่า ในพระไตรปิฎกพระพุทธเจ้าสอนไว้ตรงไหน มันมีตรงไหนที่พระพุทธเจ้าอนุญาต มันมีตรงไหนที่พระพุทธเจ้าให้ทำแบบนั้น นี่เถรวาท เราเป็นเถรวาท เถรวาทเราต้องเชื่อ เชื่อในพระพุทธเจ้า เราไม่ได้เชื่อใครนะ เราเชื่อในพระพุทธเจ้า เว้นไว้แต่ว่าพระพุทธเจ้าบอกว่าให้ทำอย่างนั้นได้ๆ เราก็จะทำตามที่พระพุทธเจ้าสอน แต่พระพุทธเจ้าห้าม! ห้าม! ห้าม! แล้วเราจะเชื่อพระพุทธเจ้าหรือเราจะเชื่อคนอื่น นี่เป็นสิทธิ์ของผู้ถามที่จะพิจารณาเอง

ถาม : เรื่อง “อริยะ”

เขาถามอย่างนี้เลยนะ “ภาวนาเป็นอริยสงฆ์แล้วจะสักมาทำอะไรอีก”

ตอบ : อ้าว! แล้วถามใครล่ะ แล้วใครสักล่ะ แล้วใครเป็นอริยะล่ะ เออ! เราก็ไม่รู้เนาะ เออ! คำถามมีแค่นี้ “ภาวนาเป็นอริยสงฆ์แล้วจะสักมาทำอะไรอีก”

มันเป็นแบบนี้มันเป็นแบบว่าผู้ทีนะ ผู้ที่เป็นฆราวาสแล้วภาวนาเป็นอริยสงฆ์แล้ว เขาก็เป็นอริยสงฆ์ในเพศของฆราวาส ถ้าเป็นภิกษุ เป็นภิกษุสงฆ์นะ ถ้าสงฆ์ภาวนาแล้วถ้าเป็นอริยสงฆ์แล้ว ใ้คำว่า “จะสัก” มันไม่น่าเป็นไปได้ว่าอย่างนั้นเลย มันแทบจะไม่มีหรือไม่มีเลยด้วย ถ้าพระสงฆ์ภาวนาจนเป็นอริยสงฆ์แล้ว แล้วจะสักมาทำอะไรอีก มันก็ไม่สัก แล้วจะสักไปทำอะไรอีก มันไม่มี

ที่นี้แบบว่ามันมีนะ มีที่ว่าเป็นเพศฆราวาสแล้วภาวนาเป็นอริยสงฆ์ พระน่าจะอายุเขาด้วย ถ้าเขาเป็นฆราวาส เขาภาวนาเป็นอริยสงฆ์แล้วเขาก็อยู่ในเพศฆราวาส แต่ถ้าเป็นพระสงฆ์ ถ้าภาวนาจนเป็นอริยสงฆ์แล้ว ใ้เรื่องสักขาลาเพศ เราจะบอกว่ามันเป็นไปไม่ได้ มัน

เป็นไปไม่ได้ ในความเห็นเรานะ แต่ถ้ามันมีอริยสงฆ์องค์ไหนสึกออกไป ลองยกเป็นตัวอย่างสักอันหนึ่งก็ยังได้นะ ถ้าเขายกได้ นี่เขาไม่ได้ยก เราก็ไม่ยก

ถ้าเขาไม่ยกขึ้นมา ฉะนั้น คำถามนี้ “ถ้าภาวนาเป็นอริยสงฆ์แล้วจะสึกมาทำอะไรอีก” แล้วถามใครละ แล้วปัญหามันอยู่ไหนละ เพราะเราเห็นแค่ตัวหนังสือบรรทัดเดียว แล้วเป็นอย่างไรละ แต่ถ้ามันเอาคำถามแล้วมาแยกเป็นประเด็นๆ มันไม่มี

“ภาวนาเป็นอริยสงฆ์แล้วจะสึกมาทำอะไรอีก” ไม่สึก มันเป็นไปไม่ได้เลย มันเป็นไปไม่ได้ๆ แต่ถ้าสึก ถ้าสึกคือว่าเขาโกหกมาตั้งแต่แรก โกหกว่าเป็นอริยสงฆ์ไง ถ้าสึก สึกเพราะว่า มันไม่ได้เป็นจริงไง มันไม่ได้เป็นจริง กรณีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมันเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นความจริง แต่ใครจะรู้จะเห็น ทีนี้พอสึกไปแล้วก็ยังไปเคารพบนอบกันอะไรกันก็แปลกๆ ใ้ฉันเรื่องของเขา สังคมไง เป็นเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของเรา

ถ้าเรื่องของเรา เห็นไหม ถ้าใครมีข้อเท็จจริงที่เป็นบาลีที่เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนแล้วเอามายืนยันกัน เราก็จะเคารพ เพราะเราเชื่อ เราเชื่อตามนั้นไง เราเชื่อตามหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นแม้แต่ตัวอักษร ท่านยังบอกเลย มันสี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ท่านยังเคารพเลย ท่านเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มาก ทั้งๆ ที่ว่าท่านเป็นอริยสงฆ์นะ

นี่ก็เหมือนกัน เราเคารพตามที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เคารพตามแบบอย่างตามแบบอย่างครูบาอาจารย์ของเรา ตามแบบอย่างครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมๆ ท่านเห็นคุณธรรม ธรรมเหนือโลก ธรรมที่ยิ่งใหญ่ ใหญ่เหนือสิ่งใดทั้งสิ้น แล้วท่านอยู่กับธรรม ไม่อยู่กับการถามคำถามที่ว่าล้งเลงสงสัย แล้วก็ไปหยิบจับสิ่งใดมา แล้วก็มาบอกว่าเป็นอย่างนั้นๆ ไม่เป็น เราไม่เชื่อ เราไม่เชื่อเลย เราเชื่อตามแบบอย่างครูบา-อาจารย์ของเรา เอวัง